

Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego

Aktualizacja Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030

dr Elżbieta Kozubek
Dyrektor Mazowieckiego Biura
Planowania Regionalnego w Warszawie

Warszawa, 09.09.2021 r.

Podstawy prawne aktualizacji strategii

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa:

Art. 11 ust. 1e

Strategia rozwoju województwa podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna województwa albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze średniookresową strategią rozwoju kraju lub krajową strategią rozwoju regionalnego.

Art. 11 ust. 1-1ca

Określa zakres strategii województwa.

Art. 12

Określa podmioty, z którymi Samorząd województwa współpracuje przy formułowaniu strategii rozwoju.

Art. 12a

Określa zadania Sejmiku w zakresie wskazania zasad, trybu i harmonogramu opracowania strategii rozwoju oraz zadania ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie wydania opinii o spójności strategii ze średniookresową strategią rozwoju kraju i krajową strategią rozwoju regionalnego.

Najważniejsze przesłanki aktualizacji Strategii:

- Nowy podział statystyczny województwa mazowieckiego
- Nowa perspektywa finansowa UE i kształt polityki spójności na lata 2021-2027
- Nowe uwarunkowania formalno-prawne dla tworzenia dokumentu na poziomie krajowym – integracja planowania strategicznego i przestrzennego
- Nowe dokumenty strategiczne na poziomie krajowym

Zakres strategii rozwoju województwa

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa

1. Wnioski z diagnozy
2. Cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym
3. Kierunki działań
4. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia
5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa
6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie
7. Obszary strategicznej interwencji wskazane w średniookresowej strategii rozwoju kraju wraz z zakresem planowanych działań
8. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla województwa
9. System realizacji strategii
10. Ramy finansowe i źródła finansowania

SRWM 2030+ jako dokument zintegrowany

- projekt SRWM 2030+ **spełnia zasady określone w art. 31 ust. 1** ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw
- oznacza to, że jest dostosowany do wymogów ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa wskazanych w **art. 11**:
 - **ust. 1aa** – jest spójny ze średniookresową strategią rozwoju kraju i krajową strategią rozwoju regionalnego;
 - **ust. 1c pkt 1-9** – określa cele strategiczne, kierunki działań, ich rezultaty, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, uwzględnia OSI krajowe, określa OSI wojewódzkie oraz system realizacji i ramy finansowe;
 - **ust. 1ca** – jest sporządzony w formie tekstowej i graficznej, w tym w odniesieniu do ust. 1c pkt 4, 6 i 7 tj. modelu struktury oraz OSI krajowych i wojewódzkich.

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ –
WNIOSKI, SYNTEZA**

- **Podstawowymi elementami sieci osadniczej województwa mazowieckiego są ośrodki miejskie o ponadlokalnej randze:**
 - Warszawa – największy ośrodek metropolitalny w kraju, centrum społeczno-polityczne oraz gospodarcze rangi europejskiej;
 - Radom, Płock, Siedlce, Ostrołęka, Ciechanów i Żyrardów – ośrodki o znaczeniu subregionalnym.
- **Układ osadniczy województwa ma charakter policentryczny** (tworzony przez równomiernie rozmieszczone wokół Warszawy ośrodki subregionalne), w którym wyraźnie wyodrębnia się monocentryczny charakter obszaru metropolitalnego Warszawy (region Warszawski stołeczny).
- **Wskaźnik urbanizacji województwa wynosi 64,4% (2020 r.)**, wysokim poziomem urbanizacji charakteryzuje się region Warszawski stołeczny, skupiający ponad 51% ludności miejskiej województwa.
- **Region Mazowiecki regionalny jest obszarem słabiej zurbanizowanym**, zwłaszcza jego podregiony północne i wschodnie.

- **Województwo posiada największy potencjał demograficzny w kraju** – świadczą o tym m.in. liczba ludności województwa, gęstość zaludnienia, dodatni przyrost naturalny i przyrost rzeczywisty oraz saldo migracji, przy czym występują różnice między regionem Warszawskim stołecznym i Mazowieckim regionalnym.
- **Postępuje dynamiczny wzrost liczby ludności** w Warszawie i wokół niej, natomiast **maleje liczba ludności w regionie Mazowieckim regionalnym** (głównie z powodu odpływu migracyjnego).
- **Nasila się proces starzenia się ludności województwa**, o czym świadczy wzrost odsetka ludności w wieku 65 lat i więcej, przy jednoczesnym spadku odsetka osób w wieku 0-14 lat, jak też wzrost wartości mediany wieku.
- W związku z procesem starzenia się ludności, **spada liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wzrasta zaś liczba osób w wieku poprodukcyjnym**, co będzie miało wpływ m.in. na zasoby pracy, zapotrzebowanie na określone usługi społeczne i infrastrukturę społeczną.

- **Województwo charakteryzuje się najwyższym poziomem rozwoju gospodarczego w Polsce** – świadczy o tym wysokie tempo wzrostu gospodarczego, najwyższy udział w generowaniu PKB kraju oraz najwyższy wskaźnik PKB na 1 mieszkańca spośród województw.
- **Mazowsze odnotowuje wyższe tempo wzrostu PKB na 1 mieszkańca w odniesieniu do średniej UE** niż większość regionów w Polsce zarówno regionu Warszawskiego stołecznego, jak i Mazowieckiego regionalnego.
- **Województwo stanowi największy regionalny rynek pracy w Polsce** – w 2019 r. w gospodarce narodowej pracowało 2,7 mln osób (17,1%) pracujących w kraju.
- **Województwo jest liderem przedsiębiorczości w kraju** – skupia 19% krajowych podmiotów gospodarczych.
- **Mazowsze odznacza się wykształconymi i rozwijającymi się specjalizacjami gospodarczymi**, w tym produkcji rolniczej (m.in. owoców, mleka, mięsa), jak i przemysłowej (m.in. przemysł średnio- i wysoko zaawansowanych technologii, przetwórstwa żywności, chemiczny i farmaceutyczny).

- **Znaczącej poprawie uległy warunki podróży transportem samochodowym** – długość dróg o twardej nawierzchni ulepszonej wzrosła w latach 2011-2019 o 14% – do poziomu 105,2 km/100 km², długość dróg ekspresowych i autostrad wzrosła z 134 do ponad 410 km.
- **W zakresie komunikacji szynowej**, widoczne są efekty inwestycji w infrastrukturę i tabor oraz organizacji przewozów, w tym przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.
- **Nadal zachodzi potrzeba rozbudowy połączeń kolejowych na obszarze województwa mazowieckiego**, szczególnie do miast takich jak Ostrołęka i Płock.
- **Kluczowy jest rozwój zintegrowanego systemu transportu publicznego w skali regionalnej**, z wykorzystaniem niskoemisyjnych środków transportu zbiorowego, zwiększającego dostępność obszarów wiejskich i peryferyjnych.

- **Dostępność do usług zdrowotnych charakteryzuje się zróżnicowaniem przestrzennym.** Słabszą dostępnością do usług zdrowotnych odznacza się region Mazowiecki regionalny, koncentracja wysokospecjalistycznego leczenia występuje zwłaszcza w Warszawie.
- **Upowszechnienie opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej jest zróżnicowane na terenach miejskich i wiejskich.** W miastach odsetek dzieci w wieku do 3 lat objętych instytucjonalną opieką jest ponad czterokrotnie wyższy niż na wsi (w miastach – 18,9%, na wsi – 4,3%).
- **W województwie zlokalizowane są największe uczelnie wyższe i ośrodki naukowe w kraju,** jednak poziom wykształcenia i aktywności edukacyjnej mieszkańców województwa jest przestrzennie zróżnicowany.
- **Wzrasta zapotrzebowanie na usługi społeczne, w tym usługi opiekuńcze,** w szczególności świadczone w środowisku lokalnym – deinstytucjonalizacja usług.
- **Następuje wzrost zapotrzebowania na opiekę geriatryczną** spowodowany starzeniem się społeczeństwa.

- **Systematycznie wzrasta udział populacji województwa korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej**, co świadczy o poprawie standardów życia mieszkańców.
- **Jednym z najbardziej problemowych obszarów ochrony środowiska jest gospodarka odpadami.** Rosnąca konsumpcja i brak skutecznych rozwiązań w zakresie surowców wtórnych zwiększa presję zarówno na środowisko przyrodnicze, jak i na infrastrukturę gospodarowania odpadami.
- **W województwie następuje poprawa efektywności wykorzystania energii**, m.in. poprzez: rozwój wysokosprawnej kogeneracji, zwiększanie sprawności procesów przemysłowych, termomodernizację budynków wraz ze zmianą źródeł ogrzewania na bardziej efektywne i mniej emisyjne.
- **Infrastruktura elektroenergetyczna wciąż wymaga jednak rozbudowy i modernizacji**, zwłaszcza pod kątem możliwości produkcji i wykorzystania energii pochodzącej z OZE.

- **Województwo mazowieckie dysponuje dużym potencjałem w zakresie instytucji kultury** – skoncentrowana jest tu największa w kraju liczba teatrów, kin, muzeów i placówek bibliotecznych.
- **Generatorem rozwoju kulturalnego jest Warszawa, znaczący potencjał posiadają także miasta subregionalne** – Radom, Płock, Ostrołęka, Siedlce, Ciechanów i Żyrardów.
- **Pomimo dużej liczby instytucji kultury, w województwie istnieją wyraźne dysproporcje w dostępie do kultury** – dotyczy przede wszystkim małych ośrodków miejskich i wiejskich często nieposiadających odpowiednich placówek pozwalających na uczestnictwo w kulturze.
- **Zwiększa się znaczenie e-kultury – nowoczesnych narzędzi informacyjno-komunikacyjnych ułatwiających dostęp do kultury** poprzez rozwój informacyjnych platform kulturalnych.
- **Województwo posiada bogate zasoby kulturowe o szczególnych wartościach historycznych i kulturowych**, jednak dużym zagrożeniem dla przestrzeni kulturowej województwa jest ich zróżnicowany stan.

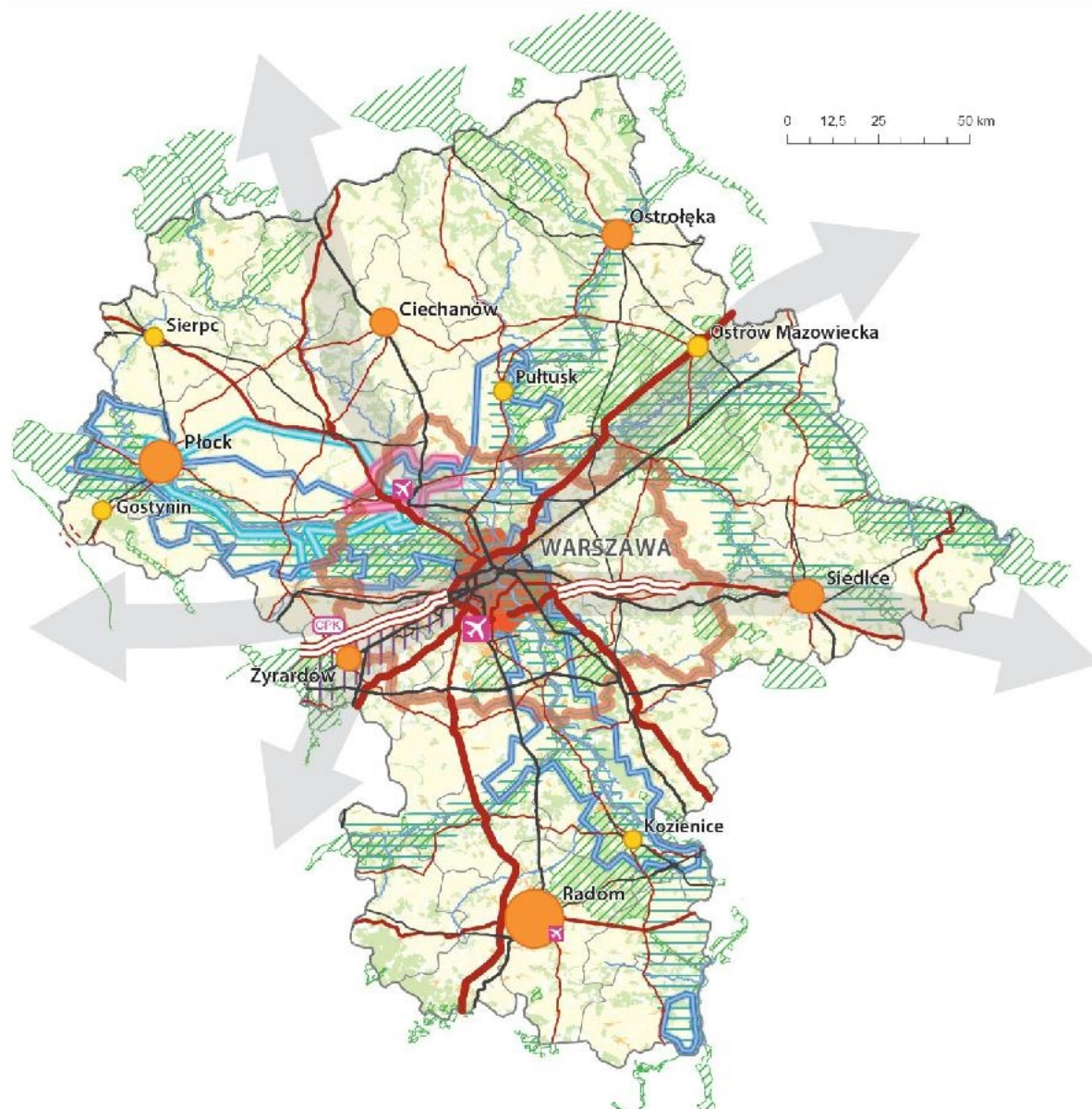
TURYSTYKA I PRZEMYSŁ KREATYWNY

- **Zasoby przyrodnicze i kulturowe województwa stwarzają możliwości rozwoju różnych form turystyki, m.in.** aktywnej i wypoczynkowej, kulturowej, biznesowej, zdrowotnej i uzdrowiskowej.
- **Potencjał przyrodniczy i kulturowy województwa umożliwia tworzenie oraz rozwój regionalnych i lokalnych marek i produktów turystycznych,** ponadto funkcjonujące w województwie sieciowe produkty turystyczne stanowią ważny czynnik rozwoju turystyki.
- **Obszary województwa posiadające potencjał do rozwoju turystyki wymagają inwestycji w infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną,** w tym pod kątem dostępności i oznakowania tras i szlaków turystycznych, szczególnie na terenach atrakcyjnych przyrodniczo.
- **Województwo mazowieckie posiada potencjał instytucjonalny i intelektualny dla rozwoju przemysłu kreatywnego,** co potwierdza druga pozycja w kraju w odniesieniu do liczby obiektów działalności wystawienniczej i instytucji muzycznych.

**MODEL STRUKTURY
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ**

- **Struktura funkcjonalno-przestrzenna województwa mazowieckiego** jest determinowana przez historycznie ukształtowany układ osadniczy o charakterze policentryczno-pasmowym.
- **Elementy modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa:**
 - ❑ Warszawa – metropolia europejska, stolica kraju i regionu;
 - ❑ policentryczny układ miast subregionalnych – ośrodków wzrostu;
 - ❑ korytarze transportowe: sieci TEN-T, krajowych i regionalnych;
 - ❑ system obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych;
 - ❑ pasmowo powiązane obszary przyrodniczo-kulturowe;
 - ❑ tereny rolne i otwarte, wolne od procesów urbanizacji;
- **Szczególnym elementem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa mazowieckiego są obszary strategicznej interwencji.**

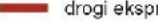
ELEMENTY MODELU

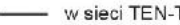

Miasta

- ośrodek metropolitalny (1,8 mln mieszkańców)
- ośrodki subregionalne (diagramy proporcjonalne do liczby mieszkańców)
- pozostałe (diagramy proporcjonalne do liczby mieszkańców)

Drogi krajowe w sieci TEN-T

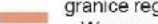
- autostrady
- drogi ekspresowe
- pozostałe drogi krajowe
- korytarze bazowe TEN-T
- drogi krajowe poza siecią TEN-T

Linie kolejowe

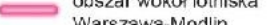

- w sieci TEN-T
- pozostałe

- lotniska użytku publicznego (proporcjonalne do ilości operacji lotniczych)

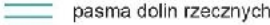
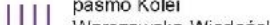
- lokalizacja wskazywana przez CPK sp. z o.o.

- granice regionu – Warszawski stołeczny

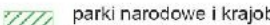
Obszary funkcjonalne

- Dolina Środkowej Wisły
- obszar wokół lotniska Warszawa-Modlin
- Park Rzeki Wisły

Pasma przyrodniczo-kulturowe

- pasma dolin rzecznych
- pasmo Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej

Obszary cenne przyrodniczo

- parki narodowe i krajobrazowe z otuliną, Natura 2000

Klasy pokrycia terenu

- zabudowa miejska, tereny przemysłowe i komunikacyjne
- lasy
- grunty orne, łąki i pastwiska
- wody

**USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE
KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI
PRZESTRZENNEJ W WOJEWÓDZTWIE**

▪ Ustalenia

- jako ustalenia w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej przyjmuje się zadania o charakterze inwestycyjnym – **inwestycje celu publicznego o charakterze ponadlokalnym**, o których mowa w art. 39 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- Strategia ustala **inwestycje celu publicznego o charakterze ponadlokalnym, które zostały przyjęte przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, Sejmik Województwa Mazowieckiego** i posiadają zagwarantowane środki finansowe zapisane w **WPF Województwa Mazowieckiego**.

▪ Rekomendacje

- zapisy o **charakterze niewiążącym**, wskazujące kierunki działań w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki rozwoju w województwie, m.in. w zakresie obszarów o cennych walorach przyrodniczo-kulturowych, kształtowania stref użytkowania przestrzeni czy obszarów, na których występują zagrożenia powodziowe.

- **Strategia uwzględnia** także inwestycje celu publicznego o charakterze ponadlokalnym, które zostały przyjęte przez Sejm RP, Radę Ministrów oraz właściwego ministra.

**SCENARIUSZE ROZWOJU
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO**

SCENARIUSZE ROZWOJU

	„TRZYMAĆ KURS”	ZACHOWAWCZY	DYNAMICZNY
OBSZAR	<ul style="list-style-type: none"> • czujność • elastyczność • synergia 	<ul style="list-style-type: none"> • równoważony rozwój • rozważa • konwergencja 	<ul style="list-style-type: none"> • dynamika • ryzyko • dywergencja
GOSPODARKA	inwestycje są równoważone zwiększaniem potencjału endogenicznego	zrównoważone inwestycje wzmacniające spójność, przy umiarkowanym tempie wzrostu	intensywne inwestycje, sprzyjające wzrostowi gospodarczemu głównych ośrodków
DOSTĘPNOŚĆ	postępuje rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego i niezmotoryzowanego	inwestycje w niskoemisyjny transport przeważają nad rozwojem infrastruktury transportowej	utrzymują się problemy ograniczonej dostępności i terytorialna niespójność rozwoju
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	dzięki większej dbałości o zasoby naturalne następuje poprawa jakości życia	„standardowe” inwestycje m.in. w poprawę gospodarki wodno-ściekowej	presja inwestycyjna na środowisko naturalne i przestrzeń
SPOŁECZEŃSTWO	rozwój społeczeństwa obywatelskiego i partycypacja społeczna	inwestycje głównie w rozwój infrastruktury	rośnie ryzyko związane z marginalizacją małych ośrodków i obszarów peryferyjnych
KULTURA I DZIEDZICTWO	bogata oferta kulturalna, rozwój tożsamości regionalnej	wzmacnia się rola peryferyjnych ośrodków kultury	koncentracja na głównych atrakcjach turystycznych

**WIZJA I CELE ROZWOJU WOJEWÓDZTWA
OKREŚLONE W STRATEGII**

Wizja i cele strategiczne

WIZJA

„Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie”

CEL GŁÓWNY

Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska

obszar	GOSPODARKA	DOSTĘPNOŚĆ	ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	SPOŁECZEŃSTWO	KULTURA I DZIEDZICTWO
nazwa celu	I. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	II. Dostępne i mobilne Mazowsze	III. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	IV. Mazowsze zintegrowane społeczne	V. Mazowsze bogate kulturą i dziedzictwem
opis celu	Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

wymiar
terytorialny

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

**KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA
OKREŚLONE W STRATEGII**

Obszar Gospodarka

KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE

Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

[kierunki priorytetowe] 1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	1.1. Wspieranie przedsiębiorstw na etapie <i>start-up</i> i <i>scale-up</i> oraz na etapie wdrażania nowych technologii i rozwoju produktów
	1.2. Wspieranie przedsiębiorstw w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy
	1.3. Profesjonalizacja usług otoczenia biznesu
	1.4. Rozwój instrumentów finansowych wspomagających działalność przedsiębiorstw
	1.5. Rozwój nowoczesnych terenów inwestycyjnych
	1.6. Wspieranie internacjonalizacji i zwiększanie potencjału eksportowego przedsiębiorstw
2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji	2.1. Rozwój nowoczesnej infrastruktury wspomagającej prowadzenie działalności gospodarczej
	2.2. Wspieranie prac B+R, w tym inwestycji w infrastrukturę badawczo-rozwojową oraz wdrażania i komercjalizacji wyników
	2.3. Wspieranie ochrony własności intelektualnej wytworzonej w podmiotach zarejestrowanych w województwie mazowieckim
	2.4. Wspieranie współpracy jednostek naukowo-badawczych z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz samorządem terytorialnym

Obszar Gospodarka

KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE

Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

[kierunki priorytetowe]

3.

**Cyfryzacja
gospodarki**

3.1. Zapewnienie powszechnego i bezpiecznego dostępu do internetu, e-usług i otwartych danych

3.2. Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej

4.

**Rozwój
wyspecjalizowanej
gospodarki**

4.1. Wzmacnianie potencjału w obszarach inteligentnej specjalizacji

4.2. Rozwój przemysłu przyszłości opartego o nowoczesne technologie

4.3. Wzmacnianie zielonej transformacji przedsiębiorstw w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego

4.4. Wspieranie powstawania i funkcjonowania sieci współpracy i klastrów, w tym na obszarach wiejskich

4.5. Promocja gospodarcza i intensyfikacja współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, w tym budowanie *Marki Mazowsze*

Obszar Gospodarka

KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE

Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej	5.1. Wzmacnianie konkurencyjności i atrakcyjności obszaru metropolitalnego Warszawy
	5.2. Wspieranie miast i ich obszarów funkcjonalnych, ze szczególnym uwzględnieniem miast subregionalnych, jako subregionalnych centrów rozwoju
6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	6.1. Wzmacnianie wykształconych kierunków produkcji rolniczej i przemysłu rolno-spożywczego
	6.2. Wzmacnianie towarowości i produktywności gospodarstw rolnych
	6.3. Wspieranie dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz tworzenie pozarolniczych miejsc pracy

Obszar Dostępność

DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE

Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego

[kierunki priorytetowe]

**7.
Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni**

7.1. Rozbudowa i modernizacja transportu kolejowego, w szczególności poprzez inwestycje w linie poprawiające dostępność ośrodków subregionalnych

7.2. Budowa dróg krajowych do ośrodków subregionalnych słabo skomunikowanych z Warszawą i z sąsiednimi ośrodkami rozwoju kraju

7.3. Rozbudowa i poprawa konkurencyjności multimodalnego, zintegrowanego systemu ekologicznego transportu zbiorowego, w tym rozwój wojewódzkiej sieci połączeń autobusowych

7.4. Poprawa ciągłości i jakości tras pieszych i rowerowych

7.5. Budowa i utrzymanie sieci szkieletowej tras rowerowych

7.6. Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego

7.7. Rozbudowa infrastruktury do ładowania pojazdów o napędach alternatywnych

Obszar Dostępność

DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE

Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu

przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego

[kierunki priorytetowe]

**8.
Rozwój uporządkowanej
sieci osadniczej,
sprzyjającej
wykorzystaniu transportu
zbiorowego i ruchowi
niezmotoryzowanemu**

8.1. Zapobieganie rozlewaniu i rozpraszaniu zabudowy i minimalizacja presji urbanistycznej na tereny otwarte

8.2. Koncentracja zabudowy w miastach i obszarach obsługiwanych wydajną komunikacją zbiorową, z zapewnieniem dogodnych warunków ruchu niezmotoryzowanego

8.3. Przekształcanie dróg w miastach w ulice o funkcjach miastotwórczych, tworzących przyjazną przestrzeń urbanistyczną

8.4. Aktywizacja przestrzeni miejskiej poprzez działania, w tym planistyczne, sprzyjające przenoszeniu handlu i usług do lokali przyulicznych

8.5. Kompleksowa rewitalizacja w miastach i miejscowościach wiejskich

8.6. Zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonej mobilności

8.7. Zwiększanie udziału zieleni, w tym wysokiej, w pasie drogowym

DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE

Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego

**9.
Udrożnienie systemu
tranzytowego
i ograniczenie ruchu
tranzytowego na
pozostałych trasach**

9.1. Tworzenie warunków do integracji różnych gałęzi transportu

9.2. Zwiększenie konkurencyjności towarowego transportu kolejowego względem drogowego, w tym poprzez poprawę jakości infrastruktury, taboru i usług

9.3. Dostosowywanie parametrów, standardów technicznych i przebiegu dróg do ich funkcji

9.4. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury dostosowanej do ruchu tranzytowego (towarowe linie kolejowe, drogi krajowe, sieć TEN-T), omijającej miasta, wraz z przekształcaniem dawnych dróg przelotowych w ulice miejskie

9.5. Działania organizacyjno-prawne na rzecz ograniczenia ruchu tranzytowego w miastach i przenoszenia przewozów z dróg na tory

Obszar Środowisko i energetyka

ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE

Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody

[kierunki priorytetowe]

10.

**Zapewnienie trwałego
i zrównoważonego
rozwoju oraz zachowanie
wysokich walorów
środowiska**

10.1. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo (w tym objętych ochroną prawną) i przeciwdziałanie ich fragmentacji

10.2. Ochrona zwartych kompleksów gleb wysokiej klasy

10.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

10.4. Ochrona i kształtowanie krajobrazu

10.5. Ochrona przed zanieczyszczeniem powietrza i ograniczenie hałasu

10.6. Zwiększanie lesistości regionu

10.7. Kształtowanie świadomości ekologicznej

10.8. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska

Obszar Środowisko i energetyka

ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE

Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody

[kierunki priorytetowe] 11. Proekologiczna transformacja energetyki	11.1. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
	11.2. Rozwój niskoemisyjnych instalacji do produkcji energii, w szczególności w technologii wysokosprawnej kogeneracji i poligeneracji
	11.3. Rozwój ekologicznej energetyki rozproszonej, w tym klastrów energii i spółdzielni energetycznych
	11.4. Budowa magazynów energii
	11.5. Rozbudowa i modernizacja systemów energetycznych, w tym rozwój inteligentnych sieci energetycznych i gazyfikacje wyspowe
12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu	12.1. Zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, zarządzanie ryzykiem powodziowym, zapobieganie osuwiskom i podtopieniom
	12.2. Zwiększanie powierzchni terenów zieleni, w szczególności ogólnodostępnych, na obszarach zurbanizowanych
	12.3. Zapobieganie suszy i łagodzenie jej skutków
	12.4. Zwiększenie retencji wodnej, w tym wód opadowych, kształtowanie niebieskiej i zielonej infrastruktury w miastach

Obszar Środowisko i energetyka

ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE

Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody

13. Poprawa jakości środowiska	13.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby
	13.2. Wdrożenie spójnego systemu gospodarki odpadami, możliwie bliskiego gospodarce o obiegu zamkniętym
	13.3. Zamykanie i rekultywacja składowisk azbestu oraz usuwanie wyrobów i odpadów zawierających azbest
	13.4. Prowadzenie monitoringu zanieczyszczeń środowiska i wprowadzanie regulacji ograniczających zanieczyszczanie
	13.5. Prowadzenie działań na rzecz zapewnienia dobrego stanu wód, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i systemów oczyszczania ścieków
14. Podnoszenie efektywności energetycznej	14.1. Wdrażanie w przedsiębiorstwach systemów ekozarządzania i energooszczędnych technologii produkcji
	14.2. Upowszechnianie energooszczędnego i pasywnego budownictwa
	14.3. Kompleksowa termomodernizacja budynków
	14.4. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na ekologiczne

MAZOWSZE ZINTEGROWANE SPOŁECZNIE

Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki

[kierunki priorytetowe]

**15.
Rozwój
kapitału
ludzkiego
i społecznego**

15.1. Rozwój potencjału dydaktycznego oraz naukowo-badawczego uczelni wyższych i jednostek naukowych, w tym zwłaszcza kształcących w dziedzinach nowoczesnej gospodarki

15.2. Rozwój kształcenia (w tym dualnego) i doradztwa edukacyjno-zawodowego młodzieży

15.3. Rozwój kształcenia ustawicznego oraz podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych mieszkańców województwa

15.4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw prospołecznych

15.5. Dostosowywanie kierunków kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem kompetencji miękkich

15.6. Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej

15.7. Wspieranie rozwoju kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych

15.8. Wspieranie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego

15.9. Podnoszenie kompetencji cyfrowych mieszkańców województwa

Obszar Społeczeństwo

MAZOWSZE ZINTEGROWANE SPOŁECZNIE

Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki

[kierunki priorytetowe]

**16.
Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych**

16.1. Budowa i rozwój infrastruktury społecznej, w tym o zasięgu regionalnym

16.2. Rozwój specjalistycznej opieki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych i opieki geriatrycznej

16.3. Rozwój systemu nauczania wykorzystującego technologie cyfrowe (e-kształcenie) oraz innowacyjnych metod nauczania

16.4. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców

16.5. Wspieranie profilaktyki i promocji zdrowia

16.6. Poprawa jakości i dostępności oraz rozwój różnych form usług zdrowotnych i społecznych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych i leczenia uzdrowiskowego

16.7. Wspieranie ratownictwa medycznego

Obszar Społeczeństwo

MAZOWSZE ZINTEGROWANE SPOŁECZNIE

Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki

17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców	17.1. Aktywizacja zawodowa osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osób sprawujących opiekę nad osobami zależnymi, z niepełnosprawnościami, absolwentów i osób w wieku 50+
	17.2. Upowszechnianie opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego
	17.3. Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących i zmieniających pracę
	17.4. Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz samozatrudnienia
18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki	18.1. Wspieranie edukacji w zakresie nauk ścisłych i przyrodniczych
	18.2. Wspieranie wysokospecjalistycznych kierunków kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem branż kluczowych dla rozwoju województwa
19. Włączenie i integracja społeczna	19.1. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, starszych oraz w trudnej sytuacji życiowej
	19.2. Wspomaganie włączenia społecznego i przeciwdziałanie ubóstwu
	19.3. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej

Obszar Kultura i dziedzictwo

MAZOWSZE BOGATE KULTUROWO

Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

[kierunki priorytetowe]

20.

Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego

20.1. Wspieranie prac konserwatorskich (w tym restauratorskich, renowacyjnych, rewaloryzacyjnych) i rewitalizacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych

20.2. Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji w tym kulturalnych i turystycznych

20.3. Inwentaryzacja i digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego

21.

Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa

21.1. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze

21.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej

21.3. Wspieranie rozwoju różnych form turystyki, produktów oraz wydarzeń turystycznych

21.4. Wspieranie działalności stowarzyszeń i organizacji, w tym o znaczeniu międzynarodowym

21.5. Ochrona, pielęgnowanie i promowanie spuścizny kulturowej (materialnej i niematerialnej), w tym podnoszenie świadomości kulturowej

21.6. Kreowanie ośrodków i kształtowanie regionalnej tożsamości kulturowej

21.7. Wspieranie i promocja różnorodności kulturowej

21.8. Wspieranie przedsiębiorczości i współpracy w obszarze kultury, dziedzictwa kulturowego i turystyki

Obszar Kultura i dziedzictwo

MAZOWSZE BOGATE KULTUROWO

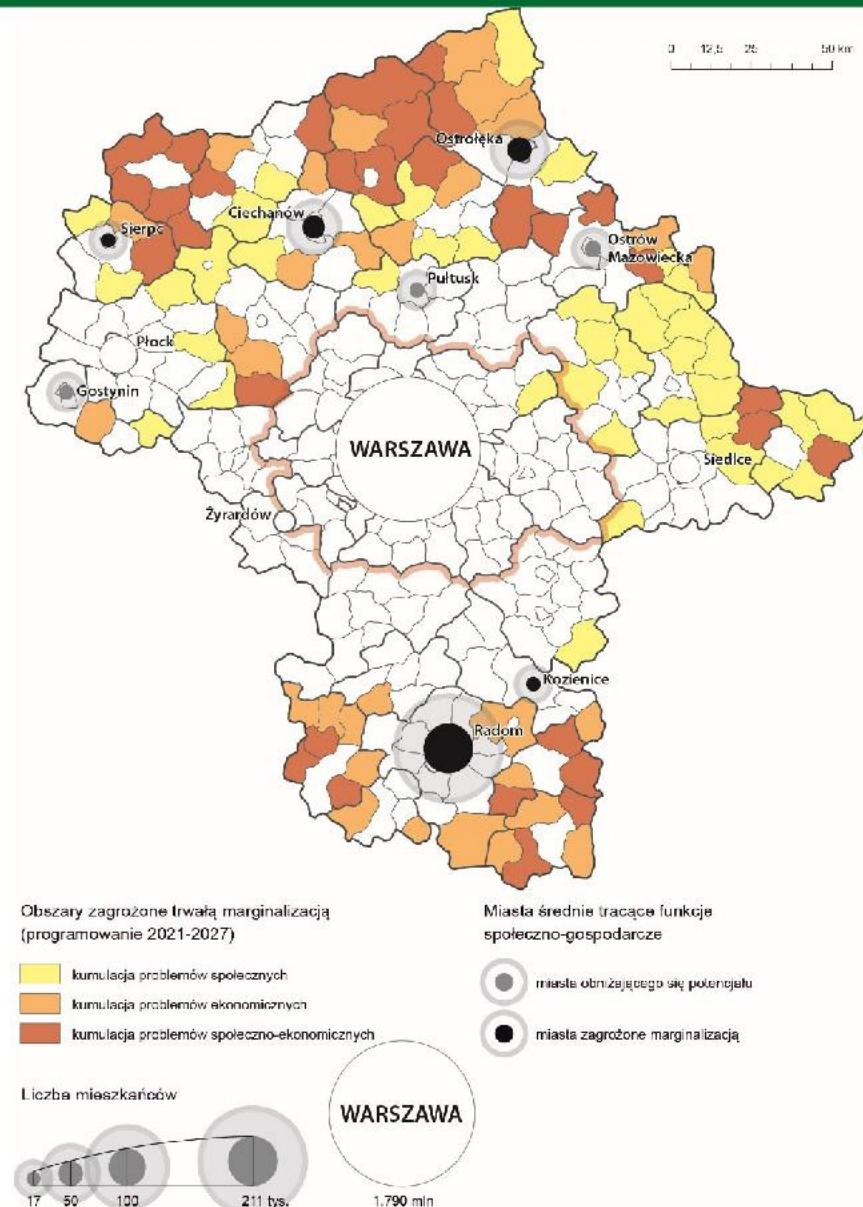
Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

22. Upowszechnianie kultury i twórczości	22.1. Rozwój infrastruktury kultury, wydarzeń i projektów kulturalnych
	22.2. Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej
	22.3. Wspieranie rozwoju przemysłów kreatywnych
	22.4. Wzmacnianie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja)
23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej	23.1. Wspieranie ośrodków miejskich i wiejskich w upowszechnianiu potencjału kultury wraz z rozwojem funkcji turystycznych
	23.2. Promowanie potencjału kulturowego Warszawy

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

OSI na poziomie krajowym – uwzględnione w projekcie SRWM:

- obszary zagrożone trwałą marginalizacją:
 - 101 gmin w woj. mazowieckim
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze:
 - Radom
 - Ciechanów
 - Ostrołęka
 - Ostrów Mazowiecka
 - Pułtusk
 - Sierpc
 - Gostynin
 - Koźienice

Na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI:

- **problemowe – podregiony NUTS 3**
 - ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski
 - warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa

- **bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne**
 - MOF Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu
 - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalne bieguny wzrostu

■ NUTS 3 regionu Mazowieckiego regionalnego:

- ⇒ ostrołęcki
- ⇒ siedlecki,
- ⇒ płocki
- ⇒ ciechanowski
- ⇒ radomski
- ⇒ żyrardowski

■ NUTS 3 regionu Warszawskiego stołecznego:

- ⇒ miasto Warszawa
- ⇒ warszawski zachodni
- ⇒ warszawski wschodni

Wszystkie OSI – NUTS 3 otrzymają wsparcie wykorzystując własne, endogeniczne potencjały rozwoju

Ciechanowski obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- Przeważająco rolniczy charakter obszaru oraz wysoka kultura rolna
- Cenne walory przyrodniczo-kulturowe, z relatywnie małym przekształceniem antropogenicznym
- Wykluczenie w zakresie transportu kolejowego części powiatów (m.in. pułtuskiego) oraz brak obwodnic niektórych miast
- Niska dostępność infrastruktury społecznej i medycznej

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Ożywienia gospodarczego obszaru poprzez m.in.:

- tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej
- wsparcie wykształconych specjalizacji gospodarczych
- inwestycje w kulturę, turystykę i rekreację
- wzbogacenie bazy dydaktycznej uczelni

2. Poprawy jakości życia mieszkańców poprzez m.in.:

- inwestycje w rozbudowę infrastruktury społecznej
- podniesienie standardów technicznych infrastruktury transportowej

Ostrołęcki obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- Gospodarka podregionu charakteryzuje się wysokim udziałem sektora rolnego oraz przemysłowego
- W transporcie widoczna jest niewielka rola transportu kolejowego
- Wysoki potencjał dla rozwoju turystyki i rekreacji z uwagi na atrakcyjne walory przyrodnicze
- Widoczny jest także problem w dostępności do infrastruktury społecznej i usług publicznych

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Poprawy dostępności do infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej poprzez m.in.:
 - wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej (budowa dróg, obwodnic i przepraw mostowych) oraz lepsze skomunikowanie z Warszawą poprzez rozwój infrastruktury kolejowej
 - zwiększenie inwestycji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz gazową
2. Wykorzystania walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększania atrakcyjności turystycznej podregionu poprzez m.in.:
 - wykorzystanie potencjału przyrodniczego, w tym obszarów nadrzecznych i leśnych
 - modernizację istniejącej infrastruktury turystycznej
 - rewitalizację obszarów o wysokich wartościach kulturowych i historycznych

Charakterystyka OSI:

- Płock to największy w Europie Środkowo-Wschodniej ośrodek rafineryjno-petrochemiczny
- Problemem podregionu jest słaba dostępność komunikacyjna
- Podregion charakteryzuje się także niższą dostępnością do usług ochrony zdrowia w porównaniu ze średnią dla województwa i kraju
- Podregion charakteryzuje się wysokim współczynnikiem obciążenia demograficznego

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Poprawy jakości i dostępności komunikacyjnej obszaru poprzez m.in.:
 - rozwój systemu komunikacyjnego, w tym układu kolejowego, dróg ekspresowych i dwujezdniowych
 - wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych poza obszary zurbanizowane,
 - rozwój niskoemisyjnego transportu przyjaznego dla środowiska
2. Poprawy dostępności i jakości usług ochrony zdrowia poprzez m.in.:
 - rozwój i podnoszenie standardów specjalistycznej infrastruktury zdrowotnej, zwłaszcza w zakresie onkologii i geriatry
 - wdrażanie działań profilaktycznych i kształtowanie postaw prozdrowotnych
 - wspieranie i promowanie systemu kształcenia zawodowego – zgodnego z potrzebami rynku pracy.

Radomski obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- silna utrata funkcji i osłabienie bazy ekonomicznej miast w wyniku upadku przemysłu ciężkiego i słabego wykształcania się nowych branż przemysłu i usług
- utrzymujące się wysokie bezrobocie rejestrowane
- wykluczenie transportowe obszarów położonych poza głównymi kierunkami połączeń, w miarę oddalania się od miejskiego obszaru funkcjonalnego Radomia
- słaba dostępność do infrastruktury społecznej, zwłaszcza wyższego rzędu

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru poprzez m.in.:
 - Rozwój oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych, rozwój IOB
 - Wzmacnianie potencjału uczelni wyższych i instytucji naukowych
 - Aktywizacja osób bezrobotnych
 - Rozwój infrastruktury zdrowotnej, w tym leczenia specjalistycznego
2. Rozwoju infrastruktury transportowej poprzez m.in.:
 - rozwój transportu kolejowego oraz zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu publicznego
 - budowę obwodnic
 - budowę sieci dróg dla rowerów

Siedlecki obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- Cechą obszaru jest wysoki udział pracujących w rolnictwie
- Wiele miast i miejscowości wiejskich charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do infrastruktury społecznej
- Niewystarczające jest wyposażenie w infrastrukturę techniczną: kanalizacyjną, gazową i ciepłowniczą
- Obecnie niewykorzystany jest potencjał turystyczny miast i obszarów wiejskich położonych w pasmach przyrodniczo-kulturowych: Wisły, Bugu, Liwca i Wilgi

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Rozwoju gospodarczego obszaru poprzez m.in.:

- wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych
- tworzenie warunków do rozwoju i dywersyfikacji działalności gospodarczej
- wzmacnianie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe

2. Poprawy stanu środowiska poprzez m.in.:

- rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, zwłaszcza na obszarach wiejskich
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń
- wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym

Żyrardowski obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- dogodne warunki dla rozwoju firm, m.in. logistycznych, magazynowych i dystrybucyjnych
- wysoka kultura rolna i wykształcone specjalizacje rolnicze (m.in. sadownictwo)
- dysproporcje dotyczące dostępności infrastruktury komunalnej, m.in. w zakresie poziomu zwodociągowania i skanalizowania
- niska jakość powietrza wynikająca z konwencjonalnych źródeł ciepła i intensywnego ruchu transportowego

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Tworzenia warunków dla rozwoju specjalizacji podregionu poprzez m.in.:
 - rozwój bazy skupowo-przetwórczej dla produktów rolnych
 - działania rewitalizacyjne dla rozwoju funkcji społeczno-gospodarczych
 - zwiększenie oferty terenów inwestycyjnych
 - wdrażanie nowoczesnych rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach
2. Zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszaru i poprawy jakości środowiska poprzez m.in.:
 - rozwój sieci kanalizacyjnej oraz gazyfikację obszaru
 - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych i bytowych poprzez rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego i rowerowego, wymianę źródeł ciepła, poprawę jakości dróg.

Warszawsko-zachodni obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- potrzeba zwiększania dostępności do infrastruktury społecznej, komunalnej i transportowej z uwagi na dynamiczny przyrost liczby mieszkańców
- występowanie konfliktów przestrzennych oraz trudności w realizacji inwestycji celu publicznego z powodu ograniczonych rezerw dostępnego terenu i intensywnej urbanizacji
- strefa żywicielska metropolii warszawskiej – sadownicza i warzywnicza produkcja rolna
- potrzeba rozwoju terenów wokół lotniska Warszawa-Modlin

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Równoważenia rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez m.in.:
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej
 - rozwój strefy okołolotniskowej lotniska Warszawa-Modlin, w tym bezpośredniego połączenia kolejowego z lotniskiem
 - ochronę zasobów przyrodniczych i terenów rolnych przed presją antropogeniczną
2. Zapewnienia dostępności do infrastruktury społecznej i komunalnej poprzez m.in.:
 - rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej
 - poprawę dostępności do usług publicznych
 - modernizację systemu gospodarki odpadami
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych

Warszawsko-wschodni obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- brak wyraźnych specjalizacji gospodarczych
- stosunkowo wysoka stopa bezrobocia w porównaniu z podregionem warszawskim zachodnim
- niższe wartości innych wskaźników charakteryzujących rozwój społeczno-gospodarczy w porównaniu z Warszawą i podregionem warszawskim zachodnim (m.in. w zakresie dostępności opieki zdrowotnej, gęstości infrastruktury komunalnej i transportowej)
- potencjał wynikający z walorów przyrodniczych – obszary leśne i nadrzeczne, Zalew Zegrzyński

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

1. Wzmocnienia gospodarek samorządów lokalnych poprzez m.in.:
 - aktywizację zawodową i wspieranie przedsiębiorczości, rozwój kompetencji dostosowanych do rynku pracy
 - rozwój oferty inwestycyjnej
 - rewitalizację miast i obszarów zdegradowanych
 - poprawę jakości infrastruktury turystycznej
2. Poprawy dostępności do infrastruktury społecznej, komunalnej i transportowej poprzez m.in.:
 - budowę i rozbudowa infrastruktury komunalnej
 - budowę i rozbudowę infrastruktury transportowej w obszarach wykluczenia transportowego
 - rozwój infrastruktury społecznej

Warszawski obszar strategicznej interwencji

Charakterystyka OSI:

- najważniejsze funkcje gospodarcze, administracyjne, naukowe i kulturalne w kraju
- znaczący ośrodek akademicki i naukowo-badawczy
- dostępność wysoko wykwalifikowanych kadr
- dynamiczny charakter procesów demograficznych i rosnąca liczba ludności
- potrzeba dostosowania infrastruktury społecznej do różnych grup wiekowych

Ukierunkowanie planowanych działań dotyczyć będzie w szczególności:

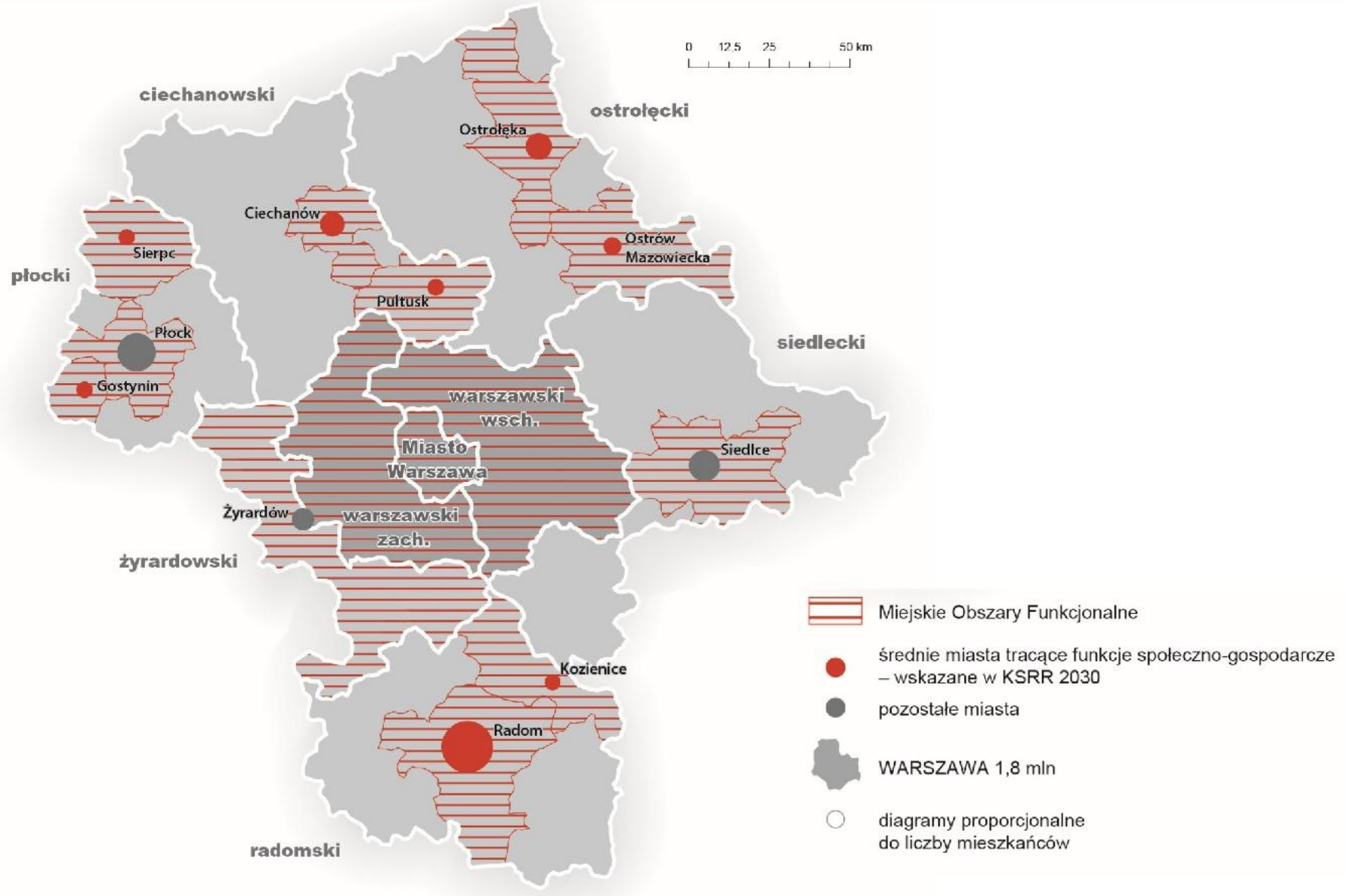
1. Tworzenia korzystnych warunków dla innowacyjnej gospodarki poprzez m.in.:
 - animowanie współpracy przedsiębiorstw z podmiotami badawczymi i wdrożeniowymi
 - animowanie współpracy w zakresie prowadzenia badań naukowych
 - ułatwianie rozwijania i wdrażania oraz transferu innowacji
 - wspieranie transformacji cyfrowej i technologicznej
2. Dbłości o przyjazne warunki życia ludzi i integrowania społeczności poprzez m.in.:
 - rozwój infrastruktury społecznej
 - deinstytucjonalizację usług publicznych i rozwój sektora ekonomii społecznej,
 - wdrażanie rozwiązań na rzecz srebrnej gospodarki,
 - wsparcie osób z specjalnymi potrzebami,
 - działania integrujące osoby innej narodowości.

- **Miejski obszar funkcjonalny m.st. Warszawy (MOFW):**
 - obejmuje region NUTS 2 Warszawski stołeczny, zgodnie z zapisami *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego*
- **MOF miast subregionalnych:**
 - Płocka
 - Siedlec
 - Żyrardowa
- **MOF miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze:**
 - MOF Radomia
 - MOF Ostrołęki
 - MOF Sierpca
 - MOF Gostynina
 - MOF Pułtuska
 - MOF Ciechanowa
 - MOF Koziennic*
 - MOF Ostrowi Mazowieckiej*

Zasięg MOF został wyznaczony przez władze miast (we współpracy z gminami sąsiadującymi), zgodnie z pismem Marszałka Województwa Mazowieckiego z lipca 2020 r.

*ze względu na brak odpowiedzi na pismo z prośbą o wskazanie MOF miasta, proponowane MOF Koziennic i Ostrowi Mazowieckiej obejmują obszar powiatu

Miejskie obszary funkcjonalne

- Wsparcie dla miast i ich obszarów funkcjonalnych ukierunkowane będzie na **rozwój i poprawę jakości współpracy na obszarach funkcjonalnych** w celu wzmocnienia potencjałów i przewyższanie problemów rozwojowych w skali ponadlokalnej
- W projekcie aktualizacji Strategii dla wszystkich MOF wskazano główny kierunek działań o charakterze horyzontalnym, tj. **doskonalenie zintegrowanego zarządzania i współzrządzenia w miejskich obszarach funkcjonalnych**, w szczególności na rzecz:
 - 1.1. Uporządkowania gospodarki przestrzennej i przywrócenia ładu przestrzennego,
 - 1.2. Rozwoju efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym,
 - 1.3. Poprawy jakości powietrza,
 - 1.4. Rozwoju usług publicznych w skali ponadlokalnej.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGII

Wskaźniki celu strategicznego KONKURENCYJNE I INNOWACYJNE MAZOWSZE

Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej
oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii

Wskaźnik	jednostka miary	wartość bazowa [rok]	trend	wartość docelowa w 2030 r.	źródło danych
Wartość dodana brutto w województwie mazowieckim (w cenach bieżących)*	mld zł	418,4 [2018]	↑	633,1	BDL
Udział województwa mazowieckiego w tworzeniu wartości dodanej brutto kraju*	%	22,5 [2018]	↑	24,1	BDL
Nakłady na działalność innowacyjną ogółem przedsiębiorstw przemysłowych i sektora usług w województwie mazowieckim (wartość bezwzględna)	mld zł	11,9 [2019]	↑	16,0	BDL
Udział województwa mazowieckiego w nakładach na działalność innowacyjną przedsiębiorstw przemysłowych i sektora usług kraju	%	31 [2019]	↑	34	BDL
Zatrudnienie w działalności badawczo-rozwojowej ogółem – personel wewnętrzny B+R ogółem (rok poprzedni=100)	indeks	100,7 [2019]	↑	104	BDL

Wskaźniki celu strategicznego DOSTĘPNE I MOBILNE MAZOWSZE

Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego

Wskaźnik	jednostka miary	wartość bazowa [rok]	trend	wartość docelowa w 2030 r.	źródło danych
Liczba ludności na 1 km ² powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej	osoby/km ²	2522 [2020]	↑	2527	BDL
Liczba miejscowości objętych zintegrowaną taryfą kolejowo-autobusową	sztuki	323 [2020]	↑	750	Badania własne
Liczba pasażerów komunikacji zbiorowej <ul style="list-style-type: none"> • miejskiej • wojewódzkich przewozów kolejowo-autobusowych (KM+WKD) 	mln osób	1026 70,7 [2019]	↑	1128 87,9	BDL / dane KM/WKD
Praca przewozowa przewoźników kolejowych na terenie województwa	pociągo-kilometry	KM: 17,7 mln WKD: 1,7 mln [2020]	↑	KM: 19,3 mln WKD: 2,0 mln	Dane KM/WKD
Długość sieci szkieletowej tras rowerowych określonych w PZPWM	km	0	↑	1000	Badania własne
Ofiary śmiertelne wypadków drogowych na 100 tys. mieszkańców	osoby	8,7 [2019]	↓	2,5	BDL

**Wskaźniki celu strategicznego
ZIELONE, NISKOEMISYJNE MAZOWSZE**

Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody

Wskaźnik	jednostka miary	wartość bazowa [rok]	trend	wartość docelowa w 2030 r.	źródło danych
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	5,4 [2019]	↑	23*	BDL
Emisja dwutlenku węgla z zakładów szczególnie uciążliwych /gazowych	tys. ton/rok	32 469 [2019]	↓	27 000	BDL
Udział ścieków komunalnych i przemysłowych oczyszczonych w relacji do ścieków komunalnych i przemysłowych wymagających oczyszczenia	%	96,6 [2019]	↑	99	BDL
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku	%	28,1 [2019]	↑	50	BDL
Lesistość	%	23,5 [2019]	↑	25	BDL
Pojemność obiektów małej retencji wodnej	dam ³	56 528	↑	56 900	BDL

*Udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto w kraju wg Polityki energetycznej Polski do 2040 roku

**Wskaźniki celu strategicznego
MAZOWSZE ZINTEGROWANE SPOŁECZNIE**

**Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego
w ramach nowoczesnej gospodarki**

Wskaźnik	jednostka miary	wartość bazowa [rok]	trend	wartość docelowa w 2030 r.	źródło danych
Udział aktywnych zawodowo pracujących w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym*	%	79,3 [2020]	↑	85,6	BDL
Zagrożenie ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	%	15,2 [2019]	↓	12,0	BDL
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym	zł/miesiąc	2108 [2019]	↑	2560,6	BDL
Przeciętne dalsze trwanie życia osób nowo narodzonych					
mężczyźni	lata	74,3 [2019]	↑	76,4	BDL
kobiety	lata	82,1 [2019]	↑	83,4	BDL
Słuchacze studiów podyplomowych i uczestnicy studiów doktoranckich na 1000 mieszkańców	osoby	13 [2019]	↑	17	BDL
Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25-64 lata	%	5,5 [2020]	↑	8,2	BDL

*zgodnie z projektem Krajowego Programu Przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

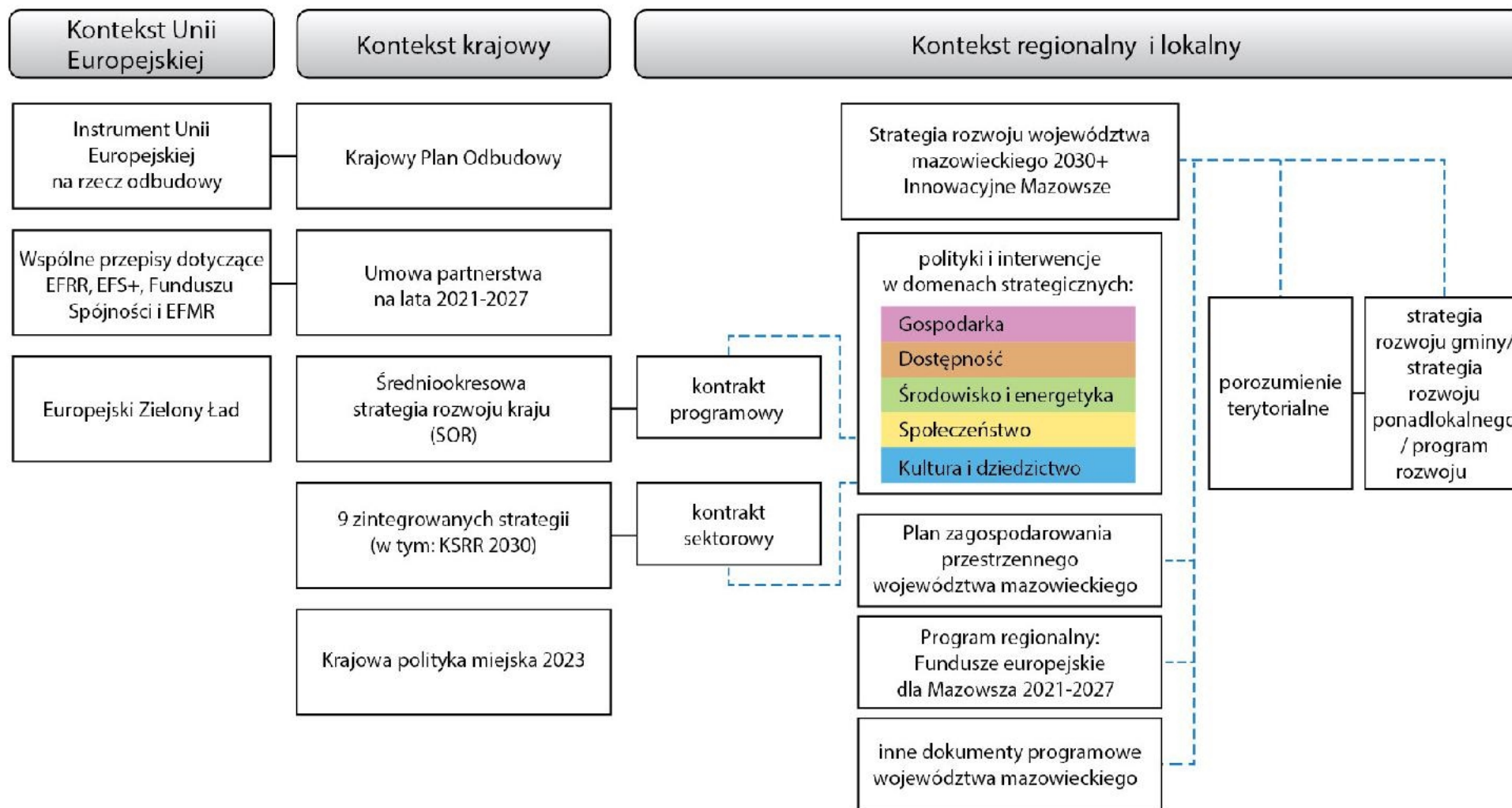
Wskaźniki celu strategicznego MAZOWSZE BOGATE KULTUROWO

Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

Wskaźnik	jednostka miary	wartość bazowa [rok]	trend	wartość docelowa w 2030 r.	źródło danych
Udział podmiotów przemysłów kreatywnych w liczbie podmiotów gospodarczych ogółem*	%	13,9 [2020]	↑	16,2	obliczenia własne na podstawie BDL
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzający muzea i oddziały muzealne, uczestnicy imprez w domach, ośrodkach kultury, świetlicach oraz zwiedzający obiekty działalności wystawienniczej na 1000 mieszkańców	osoby	4263 [2019]	↑	7074	BDL
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych	%	44,0 [2019]	↑	50,2	BDL

*Przyjęto podmioty wg sekcji i działów PKD 2007: sekcja C (dział 18), sekcja J (dział 58, 59, 60), sekcja M (dział 70, 71, 72, 73, 74), sekcja R (dział 90)

SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

- 1) **podejście zintegrowane i zróżnicowane terytorialnie** – zarządzanie zorganizowane wokół celów strategicznych, koordynacja i wykorzystanie specyficznych potencjałów terytorialnych;
- 2) **równoważenie rozwoju** – dostosowanie interwencji do specyfiki poszczególnych obszarów stanowiących OSI;
- 3) **partnerstwo i współpraca** – zaangażowanie i współdziałanie w procesie planowania celów i działań rozwojowych różnych podmiotów;
- 4) **procesy demograficzne punktem odniesienia dla planowania i realizacji działań rozwoju;**
- 5) **subsydiarność** – uwzględnianie na wyższych poziomach zarządzania jedynie tych zadań, których nie da się efektywnie wykonać na niższych poziomach gwarantujących największą efektywność podejmowanych działań;
- 6) **spójność** – konieczność prowadzenia prac planistycznych na poziomie regionalnym w sposób komplementarny i niesprzeczny z kierunkami planowania strategicznego na wyższych poziomach hierarchii dokumentów strategicznych;
- 7) **trwałość rozwoju** – ukierunkowanie działań rozwojowych w sposób ograniczający potencjalne szkody z punktu widzenia przyszłych pokoleń, w szczególności w odniesieniu do środowiska przyrodniczego.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

GŁÓWNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA SRWM

BUDŻET SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA

BUDŻETY JST NA POZIOMIE LOKALNYM

ŚRODKI POCHODZĄCE Z BUDŻETU KRAJOWEGO (w tym krajowe fundusze celowe)

ŚRODKI PRYWATNE

ŚRODKI POCHODZĄCE Z BUDŻETU UE

- środki polityki spójności UE na lata 2021-2027, w tym RPO województwa mazowieckiego oraz krajowe programy operacyjne, obejmujące m.in. program Polska Wschodnia 2021-2027
- wspólna polityka rolna UE
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej
- Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU
- programy Komisji Europejskiej

INNE ŚRODKI

m.in. Fundusze norweskie i EOG, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy i in.)

**KONSULTACJE SPOŁECZNE
PROJEKTU SRWM**

- Konsultacje projektu SRWM 2030+ wraz z prognozą oddziaływania na środowisko trwają od **27.08.2021 r. do 10.10.2021 r.**
- **Uwagi, wnioski i opinie do projektu można zgłaszać:**
 - ustnie do protokołu w siedzibie MBPR w Warszawie,
 - za pośrednictwem formularza konsultacyjnego
 - drogą korespondencyjną na adres MBPR
 - drogą elektroniczną na adres: **konsultacjespoleczne@mbpr.pl**
- **Projekt SRWM 2030+** wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został umieszczony na stronie:
 - **www.mbpr.pl** (w zakładce: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+)
 - **www.bip.mazovia.pl**
 - **www.mazovia.pl**
 - **www.dialog.mazovia.pl** (w zakładce „Współpraca” / „Konsultacje”)
- W okresie trwania konsultacji odbędą się także **konferencje subregionalne** (miejsce i termin spotkań zostaną wskazane na stronie internetowej MBPR)

Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego

Aktualizacja Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030